

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Egy házasos...
Kéziratok vissza nem adandók.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre...
Egyes szám 5 kr.

A mire nem gondoltak.

(Uj szempont a monori esethez.)
Debreczen, szept. 28.

(r. e.) A monori (tulajdonképen most már monori, illó és nagyenyedi) eset erősen foglalkoztatja a kedélyeket. Ki van merítve minden oldalról, ha áll azon feltevés, hogy a zászló-letépes elkövetője polgári egyén volt.

Ezen szempontból tárgyalta a sajtó s először is ennél megmaradva, feltűnő, hogy a míg a sajtó néha akarva sem tud nagyobb fokú érdeklődést felkeltetni, úgy most (talán azért, mert az elkövetett hiba, vagyis a felség sárjába adott nyilatkozat botránnyának médiumál királyunkat választották ki vakmerő önzéssel) e sajtó rendkívül mérsékli magát, de az ingerültség mégis általános.

A sajtó a jogi, hogy úgy mondjuk, prókátori fejtegetések terén marad, a mily nagy nemzeti sérelemmel szemben, mely a király nyilatkozatában s az azt megelőző fekete-sárga előzményekben tapasztalható — első pillanatokban kicsinyesnek látszik. A lapok ugyanis a törvénykönyvet idézik annak bebizonyítására, hogy a fekete-sárga zászlónak a honvédezedések szállásáról való letépes (az 1879. XL. t. cz. I. fejezete szerint) egyszerű kihágás, mert — mondja a törvény 37. §-a — két hónapig terjedhet az elzárással és háromszáz forintig terjedhet a pénzbüntetéssel büntetendő: a ki az ország, a társaságok, vagy az osztrák-magyar monarchiának nyilvánosan kitűzött czimereit vagy zászlóját, ugyszintén, ki a polgári vagy katonai hatóságok által, ezen minőségük jelvényeül nyilvánosan használt zászlót, vagy czimert meggyalázó szándékból bemocskolja, megrongálja vagy leszakítja.

Ez azonban csakis első pillanatra látszhatik kicsinyes felfogásnak, mert a magyarságok tulajdonképen azokat illetik, kiknek sugalmazása nem egyez össze fennálló törvényeink szellemével s nekik adatik értékre, hogy a királyi hatalom nem a végtelen világúr, hanem — alkotmányos fogalmak szerint — egy a törvények hatáskörével megjelölt birodalom. A király vádlónak állván be, a sajtó a másik szerepet: a védőt vállalta el.

A miniszterelnök sokszoros magyarázatai s a félhivatalosok utolsó kijelentései, melyekkel a fekete-sárga zászló feltolagatásának alárendelt jelentőségét bizonyították, a honvéd-ezredek lakásán lengő fekete-sárgaságra nézve például azt mondva, hogy nem bir nagyobb fontossággal az egyszerű tájékoztató jelzésként, mindenesetre a sajtó felfogása mellett vallanak. Az aztán nem a mi hibánk, hogy a felség haragja s általában a gyakorlat másra vall s a min. elnök büne, hogy a félreértéseket sem a 14 évi kormányzata alatt elfordult botránnyok alkalmával, sem pedig a monori dorgatoriumot megelőzőt kihallgatás alkalmával elosztani nem igyekezett.

Sok genialitás és határozott magyarság van a „Pesti Napló“ csütörtöki vezércikkében, mely szintén nem tételez fel egyebet, mint azt, hogy az eset a polgári törvények szerint bírálható el. A cikk kiindul abból, hogy miután a honvéd parancsnokok szállásán a fekete-sárga zászló nem volt törvényes helyen, letépesével még csak kihágás sem követett el, a mint nem képez váltohamisítást, ha valaki egy, nem minden törvényes kellék szerint kiállított váltóra ir idegen nevet. Hát helyesen van: a magyar ember törvénykönyvével a kezében lép évszázadok óta a nemzeti jogok ellen

intézett támadások elé s törvényei szerint igyekeznek az e tekintetben mindég feltalálható félreértéseket eloszlatni. Kérik a sorok közül az is, a mit elhallgatunk.

Polgári szempontból tehát aláírjuk e cikkek vádemelését, de van még valami, a mire a nagy lapok figyelméig eddig ki nem terjedtek.

A mint mondtunk, hallgatagon belelátszanak abba nyugodni, hogy a fekete-sárga zászlókat polgári egyén tépte le.

De mely következtetéseket vonjunk le a zászló-affairekből, ha a fekete-sárga zászlókat katonák, a m. kir. honvédség kötelékébe tartozó egyén tépte le s tiportá sárba?

Ez az a szempont, a melyet eddig fejtegetve nem láttunk s a mely megdöbbentőbb perspektívát tárhat fel a legmagasabb hadi intézők előtt és a melynek tanulmányai tulajdonképen nem képeznek egyebet, mint — ismétléseket.

Pedig az furcsa jelenség lenne s megfontolandó a háboru kitörése előtti órákban. Valjon felkészerte a magyar katonát az utált fekete-sárga szín feltolagatásával kedvetleníteni? A magyar katonát, kinek lelkesülés által fokozott harcukéde nélkül nem ér az egész armádia egy títet taplót sem!

Nem emlékszenek már Solferinora és Königrátra, a hol bebizonyult, hogy a magyar katonák nem cseh, morva, vagy horvát ágyútolétek, a kit lehet barommódra mészárszékre hurczolni? Pedig ott vehették észre, hogy a magyar emberből a magyart kiirtani nem lehet s hogy az előbb megköveteli magyart voltanak respektálását, hazája jogainak, nyelvének, zászlójának, vagy egyéb nemzeti jelvényeinek teljes érvényét és tisztelét és csak azután kész meghalni — osztrák és egyéb idegen érdekekért.

Ne fesszessék tovább a fekete-sárga zászló dolgát, ne éljenek vissza továbbra is a magyar embernek néha végtelenig menő türelmével és okuljanak a multakon, nehogy még egy Solferinot és Königrátra idézzen elő a közel jövőben az intézők rosszakarattal párosult — butasága!

Óvakodjanak egy a magyar polgár, mint a magyar katonák daczos érzelmének felkeltésétől! Ez az érzelme az, a melyben a magyar ember — veszedelmes!

Belföldi hírek. Tisza Kálmán Sajó-Kazára utazott, leszállásán látogatására, f. hó 29 én utazik a szatmármegyei Kocsorda, hol István fiát látogatja meg, inna pedig oct. 2-án egyenesen Nagyváradra utazik, választói közé. Képviselői beszámoló. Ábrányi Emil orsz. gy. képviselő, holnap tartja képviselői beszámolóját Kecelen; nyilatkozni fog a Kossuth és a fugg. párti képviselők közti értekezletről is. — Dr. Matlekovics Sándor volt államtitkár ügyében a minisztertanács elrendelte az elővizsgálatot s annak megejtésére bizottság küldetik ki Dr. Berzevics Albert államtitkár elnöke alatt. A brudbánya erdélyi város képviselő-testülete Kossuth Lajost egyhangulag a város díszpolgárává választotta. Elhunyt biró. Makfalvi Dózsa Dániel, a kir. kuria egyik kitűnő bíróját, ki irodalmi téren is szép nevet vívott ki magának, maros-vásárhelyi birtokán elhunyt. — Kókán János ügyében november hó második felében tartatik meg a végválasztás. — Az erdélyi kath. státus világi elnökevé B. Jósika Sámuel cs. és kir. kamarás választott meg. — Frigyes főherczeg pozsonyi hadtestparancsnok előtt f. hó 25-én tisztelt Pozsony város és Pozsonymegye küldöttsége, válaszában kijelenté, hogy katonai pályáján legfőbb óhajta volt egyetértést hozni létre a polgárság és katonaság közt. — A szegedi rakpart tárgyában kikötött bizottság jegyzőkönyve

közrebecsátott; e szerint partsüppedések gyakrabban fordultak elő azelőtt is s a baj alacsony vízállásoknál mindaddig ismétlődni fog, a míg az alsó homokréteg kifolyását meg nem akadályozzák. A Tisza medrében kőhányás és kőburkolat létesítendő, új rakpart építése szükséges s a rakpart kellő felemelése nélkül Szeged, a bizottság szerint az eldöntés újabb veszélyesnek lennének ite ve. Croy Lipót gróf, altábornagy helyett br. Gemmingen nevezett ki a IX. hadtest parancsnokává. — A pécsi tanács erdélyi főigazgatóságát Szekesfehérvárra helyezték át. — Gróf Teleki Géza belügyminiszter Szegedre érkezett, a híres kőpart megtekintésére s a neki címzett táviratot, — mint ösmeretlenek — nem kézbesítették. Napokig ott diszelgett a szegedi távirtdában, a kézbesíthetetlen táviratoknak szánt rúcszat mögött.

Külföldi hírek. A czárt okt. 9-ére várják Berliube; Bismarck herczeg nem vesz részt a hir szerint még elhalasztandó császári találkozásban. Mikora a czárral vonat elindult, a peterhofi pályaházban egy láda dynamit robbant fel; valószínűleg neki volt szánya. — B o u l a n g e r nem fog szűkebb választásra bocsátatni. — Oroszország egész táborát szállit szept. 21. óta Galiczia és Bukovina határszéleire. — Szerbia ban lefolytak a választások; a képviselők 2/3 részben radikálisok, a többiek Risztics-pártiak. A szerb királyné Bukarestben van s várják Belgrádban. — K o s s u t h Lajos fiával meglátogatta Turin város polgármesterét s megköszönte a Kossuth látogatására érkezett 850 magyar szivélyes fogadtatását.

KARIZOLATOK. (A novellás miniszter. — Feltámadt régi czim. — Koldusok nevelnek — naguri módon. — Magyarán kimondva. — Kiegyeztek. — Apropos hiv. lap! — Az utolsó vacsora. — A sok zárlat. — Br. Orczy megy.) Az ugynevezett „stylus curialis“ (a nyakatekert magyarságu irány) ellen adott ki rendeletet gróf Teleky Géza belügyminiszter. Eppen most olvassuk a „Debreczeni Ell“ -be egy 21 éves korában írott elbeszélést. Csinosan van megírva. Valjon elérhető-e, hogy ezenul csinos novella-stylusban lesznek megfogalmazva a törvény-novellák is?

A kétféjű sasok, a fekete-sárga zászlók bukásának korszaka visszatérőben. Ugy látszik, feltámadt vele (ha bizonyos dolgok nagyon forceiroztatnak) a „Schwarzgelb“ czim is. Kedves emlékü név Bach és Schmerling idejéből. A Tisza-korszakhoz illő... feltámadás!

„Három fiam van, pajtás, mind a Ferencz József“ -nevelő intézetbe adom“, mondja közelébb egy ismerősöm, a ki nagyzási hajlamairól ismeretes. Másikülben derek nyárs polgár ember.

„Odaadtad?“ jegyzem meg. „Hát aztán lesz-e mindegyiknek fejenként 25.000 ft évi jövedelme?“ — kérdém. — „Hogy-hogy?“ — „Hát csak úgy?“ — feleltem a megütődöttnek — „mert eszembe jutott az a sok kataszteri hivatalnok, uri koldus, végzett földes ur, a kik a bécsi „Therézianum“-ban eltanulták a nagy uri tempót, együtt növelkedtek a néhai spanyol királlyal... és most meg egyszer akkora koldusok, mintha ugy nevelkedtek volna, mint p. o. a Tisza Kálmán fia: otthon, vagy a collegiumban!“

Mert — kérem alássan — a „Ferencz József“-nevelő intézet a magyar „Therézianum“. A ki onnan kikerül, kész naguri vagyon nélkül... koldussá válik!

Azt mondja Klimm, a műegyetem rektora, hogy a szegedi rakpart csakis a „tul-ságba vitt szépsézetit érzék“ szüleménye. Vagyis — más szóval — luxus.

Schamorzsil Kálmán visszavonta Rohonczy Gedeon elleni panaszát. Kiegyeztek. Ott egy lövés, itt egy pofon; hogy az ország-házában történt, az most már svix. De hát kiegyezett-e Rohonczy Gedeon urral, az országházi lövöldözéssel, a megsértett nemzeti méltóság?

Nem tudjuk. Mondja meg Wenczel, a budapesti egyetem jogtanára, kinek (azon alkalmából, hogy tanárkódcsának ötvenedik éve is betelt) ő felsége által éppen most „megengedtetett“ a királyi elismerés nyilvánítása.

Wenczel tanár urral is „kiegyezett“ a magyar nemzeti méltóság, mint Schamorzsil Kálmán Rohonczy urral?

Szerencse, hogy a Wenczel uron esett sérelem nem az országgház előcsarnokában, hanem csak a hivatalos lapban esett meg!

Apropos hivatalos lap! Az utóbbi hadgyakorlatok alkalmával kiadott királyi kéziratokat eddig csak a bécsi hivatalos lap közölte, a budapesti nem közölte még sem.

Mintha az a hivatalos lap valami nem létező összmozarkhia közlönye, a hadgyakorlatokban részt vett közös hadsereg pedig volna e nem létező összbirodalom hadserege! A magyar hivatalos lap azonban közli a József főherczeg, m. kir. honvéd-főparancsnok urhoz intézett köszönetet.

Mintha Magyarországnak csakis a honvédséghez volna köze, a hadsereghez pedig semmi. Nem függ össze ez a közjog-ellenes eljárás a fekete-sárga zászló ügyével? Megnehezítelne ő felsége akkor is, ha a bécsi hivatalos lapot, homlokán diszló kétféjű sassal elégetnék? Ugy látszik, hogy igen... Tisza Kálmán ur majd megmagyarázza ezt is Nagyváradon!

Tisza Kálmán kezdetben octóber 6 ára tervezte nagyváradi pohár mellett való becsédét. A tizenhárom vértanu ünepén így szólott volna: „Lám, azok a rebelli-generálisok hogy meglakoltak Aradon! Imé én, a mameluk-generális, exczellenaciás urrá dalmahodtam s legfőbb gróf Károlyi Gábor által vagyok a... tizenegyedik vértanu!“

Hoch, dreimal hoch, kegyelmes uram! Az lesz Nagyváradon utolsó vacsorája a... tanítványok között! És azon a vacsorán maga az ur lesz egy személyben... Judás is! Csak zárolják mindenféle a határ... egészségügyi okoknál fogva. Ha ez soká igit tart, el lehet mondani a gazdáknak, hogy „medicina peior morbo.“

Baró Orczy megy. A kinek a híres somogyi levelet címizték. Az, a kiért irták (gr. Széchenyi Pál) már elment. A ki irta, Tallán főispán, az még él és uralkodik, örvendez a nap sugarának s a büntárs-min. elnök kegyeinek!

Debreczen város polgárságának érdeke.*

(Levél a f. szerkesztőhöz, a regále ügyében.)
Debreczen, szept. 28.

Az állami italmérsi jövedékről szóló, 1888. évi 35. czikk értelmében, az italmérsi jövedék 1890. évi jan. 1-én, az állam kezébe és kezelésébe megy át. Folyománya ezen törvénynek az 1888. évi 36. czikk, mely az előző törvényczikk folytán adandó kártalanításról szól.

A pénzügyminiszterium által f. évben 33,450. szám alatt kiadott s az italmérsi jövedékről szóló törvény végrehajtására vonatkozó rendelet tartalmazza mindazon irányelveket, melyeket a magyar pénzügyi hatóságok az italmérsi nézve adóköteles felekkel szemben, követni tartoznak. A ki ezt tudja, tudja azt is, hogy a kellemetlenségek mily számos válfajai várnak az említett adóköteles felekre. Ez természetes; mert addig, míg a regálejog egyes magánosok kezében volt, az illető magánosoknak az érdeke is azt követelte, hogy a saját érdeke mellett a feleknek is az érdekét előmozdítván, az által saját jövedelmét gyarapítsa. A pénzügyi hatóságok ellenben a törvény és a rendelet rideg utasításait fogják szem előtt tartani s éppen úgy, mint a dolhánymonopoliummal is tapasztalhatják, az illető érdekek, az italmérsi jövedéknél is nem mondjuk éppen hogy — zaklatásoknak, de mindenesetre az illető pénzügyi közegek gyakori kíméletlen eljárásának lesznek kitéve.

Mi tehát a jelen esetben a polgárság érdeke? Nem más, mint az, hogy az állami italmérsi jövedék kezelése a jövőben is magánvállalkozók kezében maradjon.

A fent idézett miniszteri utasítás értelmében a pénzügyi hatóságok s így Debreczenben a m. kir. p. ú. igazgatóság, első sorban az adóköteles felekkel kísérli meg azt, hogy az italmérsi jövedék kezelését, bizonyos meghatározandó összeg ellenében, maguk vegyék át. Ha e tekintetben a tárgyalások eredményre nem vezetnek, akkor a p. ú. igazgatóság az illető város, jelen esetben tehát Debreczen városával kísérli meg az egyezséget. Ha ezen

zen.
a:
zát
mar száradó,
számára,
Reesslagasse 6.
on a gyár-
MOLL A.
ge látható.
altestbajok,
májbjok,
egységnek.
ertariba.
ó, Bécs.
kevesebb
adittporai
er a min-
odok er-
-ban.
OLL A.
at viseli.
ez, min-
alakjában
nál, Bel-
kolika és
o. é.
szár és
tó Bécs.
kevesebb
os.
vidéke-
üveggel,
stok tar-
ap-ban
gyógyász.
dig engedélyeztet 9%-tól engedmény a
fennemlített egyszerűen folytan szintén
beszámított.
Debreczen, 1889. szept. 17.

kisérlet is megkísérül, t. i. hogy a város nem veszi át az italmérés kezelését, az esetben a p. ú. igazgatóság és jogot magánvállalkozónak adhatja ki s csak ha magánvállalkozó nem akad, kezeli a m. királyi kincstár.

A lehető legrosszabb üzlet volna az, ha a debreczeni italméréssel foglalkozó egyének egy oly kockázott vállalatba bocsátkoznának, melynek jövedelmét nem ismerik, az új törvény által képződött új helyzettel szemben nem is ösmerhetik, ellenben tudják azt, hogy az átveendő jövedéki kezelésért évente 98,000 forintot tartóznának fizetni.*

Ha most már hozzászámítjuk, hogy a kezeléshez állandó üzleti helyiségről, továbbá nagyszámu és állandó fizetéssel ellátott kezelőszemélyzetről is a vállalkozónak kell gondoskodni, a mi 10-15,000 forint évi kiadás feltételez, akkor bátran mondhatjuk, hogy a vállalkozónak az italméresi jövedék kezelése mintegy évi 120,000 forintba fog kerülni. Ez tehát azt mutatja, hogy az érdekeltek erre csak rá fizetnének.

A város érdekének szempontjából sem kívánatos, hogy az italméresi jövedék kezelését, ily feltételek mellett, a város vegye át. A p. ú. igazgatóság a városnak sem adná át olcsóbban, és kevesebb összegért a kezelést, mint a mennyit az adóköteles felektől követelt.

De tegyük fel, hogy olcsóbban jutna városunk az italméresi jövedékhez. Még akkor is bátran elmondhatjuk, miszerint a városnak ez a vállalat még sokkal többbe kerülne, mint az illető adóköteles feleknek. De meg másrészt, nem is hivatása egy ily városnak, hogy kétes és ismeretlen jövedelmességű privátüzletekbe bocsátkozzék, mert hiszen ha hivatás volna, arra addig is számos alkalom kínálkozott. Hogy egyebet ne említsünk, ott a helyi vasut leterítése, a melyet idegen vállalkozónak engedett át, holott itt a város nyomós anyagi, szépsészeti sat. érdekei forogtak fenn. De még sem bocsátkozott bele.

Igy tehát önként és világosan mutatkozik az, hogy Debreczen város polgárságának kizárólagos érdeke az lenne, ha az állami italméresi jövedék, egészen külön álló magánvállalkozó kezében maradna — jövőben is! Ez azt éppen a polgárság érdekében mondjuk, mert ha a kincstár maga fogja kezelni, akkor a törvény értelmében p. o. a s z a t ó c s o k, a kik üzleti helyiségekben a szeszés italoknak kimerésével is foglalkozhattak, ettől a jövőben meg lesznek fosztva, a mennyiben a p. ú. hatóság nem fogja megengedni, hogy a kimerést ugyanott gyakorolják. Ragaszkodni fog e tekintetben a törvény betűjéhez. Ha magánvállalkozó kezeli az italméresi jogot, annak j a r t z a s z a t ó c s o k n a k üzletükben a szeszés italoknak kimerését, eddigi iparjogositványuk korlátai között, továbbra is megengedni.

A kincstári kezelés esetében (tiszteltet a kivétel képező egyes p. ú. hatósági közegeknek) ellehetne készülvén az adóköteles felek, az aprócspró bosszantásokra és folytonos vizsgálatokra, ellenben a magánvállalkozó kezelésének esetén, a magánvállalkozónak érdeke nem az lesz, hogy bosszantsa a neki jövedelmet hajtó feleket, hanem inkább az, hogy velök szemben kiméletes bánásmódot tanúsítson.

Ezekben tehát, azt hisszük, hogy a kérdésben forgó tárgynak lehetőleg megvilágítottuk minden oldalát. Bárki is levonhatja a következtetést és legjobban cselekszenek az ezen ügy által érdekelte adóköteles felek és helyesen cselekednek a város hatósága, de az állam szempontjából helyesen cselekednek maga a p. ú. hatóság is, melyről megvagyunk győződve, hogy ezen ügyben a polgárság iránti legjobb indulat vezeti — mondjuk mindezen tényezőkre a leghelyesebben akkor cselekednének.

* A debreczeni pénzügyigazgatóság ugyanis ennnyit összeget kért a napokban folytatott tárgyalások alkalmával, a helybeli érdekeltektől.

Czikkiró.

A „DEBRECZENI” TÁRSZÁJA.

A magyar irály.

— Irta: Gáspár Imre. — (Vége.)

Az indulatszók elénkítik a hangot „Ah! oh!” nélkül világfájdalmas lyránk aligha lehetne meg.

Jaj de fáj, jajde fáj Fáj a szívem érted rózsám.

(N é p d.)

Ez a szoba hol én most Tillaárom hajh! Pusztított a papirost Tillaárom hajh! Se nem csapzék, se nem bolt, Csizmadia műhely volt Tillaárom hajh.

(A r a n y J.)

Hej! Rákóczi, hajh Bercsényi Magyaroknak híres vezéri.

(K ö l c s e i.)

Bürger „Leonórájának hop-hop-ját, az örüllőség a vig kedély kacaját, a népmese „hip-hoppitt legyek” felkiáltását is itt említjük meg. Stámmen korántsem teszi a költői nyelvet kalmárszerűvé, s így bizonyos esztetika bajosan írhatja meg „matematika a költészetben” című alapos tanulmányt. Legköltőibb számnév kétségkívül az egy,

ha az állami italméresi jövedék kezelését a jövőre nézve — magán vállalkozónak adnák át. Ténnek pedig ezt (ismételjük) éppen a városi polgárság jól fel fogott érdekében. Egy érdektelen fel.

Az új színidény kezdetén.

Debreczen, szept. 28.

(K. B.) Sziaszeink a nyári vándorlás után, melyre a nyári szinkör hiánya kényszerítte őket, visszatértek Debreczenbe s ma jötte már megkezdik előadásait.

Az új színidény kezdetén nem találjuk feleslegesnek, ha egyet-mást az igazgató, a társulat s a közönség figyelmébe ajánlunk, — mer: jobb mindig előre tisztázni a helyzetet, akkor zavarok későbbben ritkábban állhatnak be, — jobb ha tisztába jövünk vele, hogy mit várhat a közönség a társulattól, viszont mit várhat a társulat a közönségtől.

Annnyit föltétlenül elismerünk, hogy a Valentin Lajos színtársulata mai formájában a vidék legelső színtársulatának mondható. Annnyit jeles erő gyűjtött össze az igazgató, a mennyit más vidéki társulat nem mutathat fel. Kellő fegyver és szakértő vezetés mellett (reméljük, hogy mind a két tényező meglesz) e társulattal kitűnő előadásokat lehet produkálni, — s Debreczennek, mely szintén föltétlenül legjobb állomása a vidéki színészetnek, joga is van hozzá, hogy jó előadásokat várjon s bebizonyította számtalanszor, hogy a jó társulatot meg is tudja becsülni.

Jó társulat és jó közönség állanak egymással szemben. Lehet, sőt reméljük is, hogy a színidény végén mindkét fél kölcsönösen meglesz elégedve. Ez természetesen első sorban a társulattól függ. Jó előadások mindig vonzának Debreczenben közönséget s a társulat megélt tisztességese, míg ha esetleg az előadásokra nem fordítottak elég gond, akkor a társulaton se a kamat nélküli kölcsön, se a szubvenzió nem segíthet.

E szempontból kiindulva tagadta meg Debreczen város csütörtöki közgyűlése a színigazgatótól a szubvenzió t. Debreczen város intező körei ugyan teljesen méltányolják Valentin igazgató buzgalmit, méltányolják az új társulat jóságát, de tudják azt is, hogy Debreczen közönségének pártolása mindig arányban szokott állani a társulat jóságával, mely esetben a jövedelem emelkedése fedezi a kiadás szaporodását. Városunk intező körei előre feltételezik a társulatról, hogy jó előadásokat fog produkálni, — a közönségről pedig azt, hogy pártolása arányban álland az előadások jóságával: így tehát a szubvenzióra a jelenben szükség nincsen, s valószerűleg ezután sem lesz rá szükség.

A szubvenzió megtagadása tehát ne kedvelenitse el se az igazgatót, se a társulatot, sőt inkább a szorgalomra, a haladásra serkentse őket. A nehézségek, melyeket le kell küzdenünk, erőinket edzik. De ha társulat tagjai vállvetve erővel igyekeznek a nehézségeket legyőzni, ha mindannyian szívőkön hordják a társulat érdekeit s kellő szorgalmat fejtenek ki: akkor rövid idő múlva befolyják látni, hogy valóban nem volt szükség a szubvenzióra s ennek megtagadása erkölcsileg csak hasznukra válik.

A szubvenzió megtagadása korántsem volt bizalmatlanság Valentin igazgató iránt, s nem volt szükségültség a társulat iránt. Ennek megtagadása egyenesen a debreczeni közönségbe vetett föltétlen bizalomban rejlett, — a közönségnek tehát erkölcsi kötelessége most a társulat pártfogása, mert a városi közgyűlés a szubvenzió megtagadása alkalmával a közönségre apellált.

Azok az apró surlódások, melyeket a szubvenzió kérdése fölszínre vetett, rövid idő múlva elfognak enyészni. E surlódások előidézésének az igazgató különben sem oka, azokat némely jó barátok tulbuzgalma s részben ügytelensége idézte elő. Bizonyos, hogy a kik a szubvenziót pengették s Debreczen városát szükségültséggel vádolták, nem tettek jó szol-

gálatot a színigazgatónak. Ezen eljárást különben kellőleg megbélyegezte Kovács Sándor t. ügyész a csütörtöki közgyűlésen.

Kellemetlen utóhatásoktól azonban a színigazgatónak nincs mit tartania, mert senkinek sem jutott eszébe e kérdésben őt állítani oda bűnbakul. Ő csak vezesse szorgalmasan társulatának ügyeit, gondoskodjék róla, hogy legyen kellő rend és fegyelem (mely utóbbinak eddig hiányát láttuk), gondoskodjék jó műsorral s összevágó előadásokról: akkor sem szubvenzióra, sem városi kölcsönre nem lesz Debreczenben szüksége.

Különösen figyelmébe ajánljuk a magyar történelmi darabok kultiválását. Tagadhatlan, hogy utóbbi években színházunk az operettek s más könnyebb fajta művek dominálták, — mi nem kívánunk túlszigorú erkölcsbírák lenni, mi elismerjük az operette jogosultságát is, de nem tartjuk helyesnek, ha miattok a komolyabb drámai műfajok háttérbe szorulnak.

Sőt tovább meave, ezen operette-kultusz még kárára is vált a színigazgatónak, mert sokan akadtak, kik azt hangoztatták, hogy miért adnának segélyt a színháznak, midőn az többé nem kulturális intézmény, nem Thália csarnoka, hanem ledér operettek erkölcsrontó tanysága? S ki merné mondani, hogy ezen állításban nincs valami igaz?

Több gondot kérünk tehát a komoly drámai műfajokra fordítani, különösen kérjük pedig a történelmi drámák felkarolását. A történelmi drámának Debreczenben kiváló jó közönsége van. „A szigetvári vértanúk” — „II. k. Rákóczi Ferenc fogsága” — „Bibor és gyász” — mindig telt házakat vonzanak s ezeket a vagonos polgári osztály is látogatja. — A népszínművek mellett a történelmi drámák igen jól beválnak használati daraboknak, — anyagi és erkölcsi haszon lesz tehát ezeknek felkarolása.

Debreczen város vagonos polgári osztályát, mely a színházat vagoni helyzetéhez és számához képest nem pártolja kellő arányban, sőt — valljuk be — nem is sokra becsüli a színházat, mással, mint történelmi drámával, a színházba bevonzani nem lehet. Holott ha e vagonos osztály meggyerhető lenne a színház részére: akkor bekövetkeznék a debreczeni színészet fénykora, — s akkor aztán meg lenne oldható a nyári szinkör régen vajdó kérdése is! Ez okból is ajánljuk a történelmi darabok gyakoribb színrehozatalát.

Mi a társulat működését napról-napra figyelemmel fogjuk kísérni s kritikáinkban esetről-esetre megteszük megjegyzéseinket, úgy a felvett irányra, mint a szereplőkre nézve — megteszük kifogásainkat is, de a megérdemelt elismeréssel sem maradunk adósok. Tölkunket jó akarat fogja vezérelni, s reméljük, hogy minél ritkábban lesz okunk gáncsra, de annál gyakrabban fejezhetjük ki elismerésünket.

Társulatunknak teljes erkölcsi és anyagi sikert kívánva, reményvel nézünk a ma kezdődő új színidény elébe!

HELYI HIREK.

* Mai számunkhoz fély mellékelte van csatolva. A fölapon olvashatók: „A mire nem gondoltak” (Uj szempont a monori esethez) vezérezik r. e.-től, — „Karczolatok” Gili Balázstól, K. B.-től. „A színidény kezdetén,” „Debreczen polgárságának érdekében” egy, a f. szerkesztőhöz írott level a szeszregále tárgyában. — A tárcza-rovatban ma érveget Gáspár Imre „A magyar irály” cz. cikksorozata, képviselvék a szokásos rovatok is. — A mellékletnek, lapunk számára írott, gazdag tartalma a következő: Csáktornyai Lajos „Jó tanácsok” cz. költeménye; Bay Ilona urnától és gróf Vay Dánieltől

egy-egy tárcza-level a f. szerkesztőhöz; Szabolcska Mihálytól „Hadd hullna el...” című költemény; Olvaszky Lajostól „A sárka rózsá” cz. beszély; szótalanly és aprócspró. — Mult számunkban Ábrányi Emilnek számunkra írott szép hazafias költeményét, Lövei Klára urnó utirajzát közöltük, a jövő évnegyed folytán pedig még a következő jeles írők szépirodalmi dolgozatainak első közlésével dicsekedhetünk: Tóth Lőrincz, Thaly Kálmán, Szűcs István, K. Tóth Kálmán, Illyés Bálint, Molnár György, Bodosi Pál, Rudnyánszky Gyula, Koroda Pál, gróf Vay Sándor sat. Ezenkívül előkelő politikai írók s orsz. gy. képviselők közérdeklő fejtegetéseire is számíthatunk.

* Járdák építése. Mint már említettük, tervbe van véve, hogy a nagy-czegléd-utca, Szechenyi-utca, kis- és nagyvárad utca járdái kiépítetnek, illetve tartós burkolattal látatnak el. A kiépítendő terület 11,750 m. területet foglal el. Ezen munkálatra 4 ajánlat érkezett be: a Melocco-czeg 50,700 frtért, a magyar aszfalt-társulat 61,000 frtért, a keramit-társulat 65,000 frtért, az angol aszfalt-társaság pedig 69,000 frtért hajlandó munkát felvállalni. A városi tanács közelebb fog dönteni ezen ajánlatok felett.

* Balkányi Szabó Lajos, nyug. aljárásbíró s magyar írók temetése tegnapelőtt nagy részvét mellett ment vége. Az elhunyt hűlt porai vejének, Szabó Antal ügyvéd urnak nagyuj-utcazi házából — a hol maga is lakott — vitették végnyugalomra, a czegléd-utcazi temetőbe. A házát N. Nemethy Lajos ev. ref. lelkész ur mondott megható imát s Sz. Nagy Károly, kántor ur vezetésével mellett gyászdalokat énekeltek. A gyászoló családunk kívül nagy részvevő közönség volt jelen, kivált a bírói s jogász-körökből, de képviselve volt a lángoló hoaszteret e tipikus bajnokának végtesztességén a városi értelmiség minden osztálya. Béke lengjen az elhunyt sírja felett!

* Színház. Thália csarnoka ismét benépesült, a színház folyosóján és színpadán új élet uralkodik a színtársulat hazaköltözésével. A társulat ma kezdi meg működését s a legközelebbi műsor következőleg van megállapítva: szept. 29-én: „Ingyen elők.” 30-án: „Mumusz.” (Uj vigjáték Gabányitól) Okt. 1-én: „Kis herceg.” 2-án: „Idegen n. d.” 3-án: „Póru jár.” (Bohózat újdonság.) 4-én: „Velencei kalmár.” (Rakodczay fölleptével.) 5-én: „Rezer víst.” 6-án: „Magduska öröksége.” (Ujdonság.) 7-én: „Válás után.” (Uj szepozostással.) A világitási főpróba tegnap este tartott meg s az igen jól sikerült. Az új, illetve renovált díszletek, melyeket Lüttkemayer festett, Góthából megérkeztek s ma már részben új díszletek fognak használatni. Színtársulatunk, mely megerősödvé tért vissza, kedvező előjelek közt kezdi meg előadásait, mert bírlők nagyobb számmal jelenkeztek, mint tavaly. A m. szigeti színidény elég jól sikerült s a tagok igen nagy szorgalmat fejtettek ki, a mit az is igazol, hogy 16 új darabot tanultak be. Nagyon helyesüljük, hogy a mai, első előadásra történelmi darabot választottak. Az új színidény kezdetén egyéb mondani valóinkat lapunk más helyén közöljük.

* Roshasone 5650. Mózes vallását követő polgártársaink t. e. álték új év ünnepe t, a világ teremtésétől számított 5650-ik évet. Az ünnep már t. e. kezdődött, hogy feljött az esthajnali csillag. Ugyanakkor felgyúltak a zsinagóga csillagai s megkezdődtek a szokásos imák. Már tegnapelőtt özönnel hordta szét a posta az ujvári üdvözléteknek me-

Bár volna negyvenezer élete, Mert egy kevés bosszum lehüteni. (C o r i o l.)

Az egyes szám ellentétel emeli a nagyobbikbat.

Jó tréfa a köv. népdal: Volt szeretőm tizenhárom, Tíz elhagyott, maradt három, Kettő megcsalt, egy maradt meg, Azt az egyet, — én csalom meg.

A kötszőkből fontos az és ismétlésképe helyen is:

És alattam és fölöttem

És bennünk is a menny volt. (K i s f. S.)

Ünnepélyes hangulatu mondatok elején („És annyi balszerencse közt...” L. Vörösm. Szózatában) sőt néha a vers elején is előfordul. P. o. a Hugó Viktor „A gitarre” cz. balladája is így kezdődik:

És Gastibalza, a bátor vitéz... (F o r d. S z a s z K.)

A minék, minekutána, annáfogva, mivel, tehát sat. egészen kívának zárva a költői nyelvből.

Néha az és szó elmaradása is gyorsítja a nyelvet „menne, rohanna, repelne... de nem hagyhatja vezérét!” (Vörösm.)

Következéské magyar népköltészetéről szóló rész, mely e helyen régebben közöltetett, s a melynek néhány részletét, az egyöntetűség kedvéért, e dolgozatban is felhasználjuk.

lyekben Boldog csületes

* b

becsület helyet, ugy a kdesére tzipenztá e szeretá dása utá 1843. év gálatába galja köz szorgalom ni. Bizony lán s bo nyitják a lasai, me felfelék Jól esik k hogy ilyen emlékezh a kinek b egyaránt bezedet jához elv balsorsa k e ég erőt letenni. D vonul, vi nyájunka gányába, arany ka

telő törv ző végtár Kovács I Santa Ist lyos testi István ell tén Lászl miatt Ok las miatt. att. Benc at Okt. bukás mi

* T

e hó 22- ott „fel könyvtara az egész zugat is Egyelőre Kálmán) tárbá, és tár ama k eddig Egész hat került elő is, mely U találták T harmadik olasz, és ny ör ü nona foz a nagy m a kodexek mely e ciz bizottság

* A

zönséget tornyot be mikor kez leteti a tal sem t

* É

sége Győ a mult év hasznos t ez üst-é

* n

nap d. u termében folyó ügy

* M

jaikat: k kípásztor elnök, — párt egyi akad tan B a l o g hály vár. gazda, S Sz a b o l lapunk m tés-keresi kint és ő s tainkat!

* A

könyvezés birtokosol sorrendbe O k t ó b Busi Mih Károly Ist Tóth Öt t ó b e r G á b o r 28 örökösök 3-án: Be 458, Ter Hornyák Bészler J met R B J. Burai 446, Kók sók 1269, Burai Ján O k t ó b Gál Almá

JÓ TANÁCSOK.

Kártyában és szerelemben
Ajánlom, hogy légy óvatos:
A szerencse könnyen felkap
S igen könnyen összetapos.

Különösen leányokkal
Kártyába te ne keveredj!
Veszedelem mindakettő,
Elég abból nagyon is: egy!

Még a kártya ki sincs osztva:
Hamisságnak kell már lenni,
Még szeretni el se kezdett:
Máris megcsalt valamennyi.

S tart a csalás még akkor is,
Hogy hazamégy szűres zsebbel;
Te azt hiszed: pénzed oda,
Pedig szived — az veszett el!

A „Debrecezen”-nek írta:

Csáktornyai Lajos.

Két levél.

— A „Debrecezen” f. szerkesztőjéhez. —

I.
T. szerkesztő úr!
Megtisztelő fölhívását, hogy szerény dolgozatomat a „Debrecezen”-be, mint rendszeren, úgy ezuttal is beküldjem, köszönöm, de — persze csak egyelőre — nem tejesíthetem.*
Most egyetlen befejezett dolgozattal sem rendelkezhetem.
Elkezdett irodalmi cikkek, elkezdett festmények hevernek körülöttem, mert a nyarat e kedves idyllben, ezernyi szárnyasok társaságában, és fám hűs árnyában bolyongva életem át, — szóval: róst voltam. Majd az aratás sarló, kasza pengése hangzott föl; vidám falusi nép dala olvadt csicsérgő barátaim koncertje közé; majd a cseplő gép prózai zakatolása költögetett, serkentett kora fölkelésre és én amerikai tevékenységgel a géphez siettem, a mázsa mellett naponként íródiakomnak csaptam föl...
Becsés fölhívása folytán még ez évben beküldöm kis dolgozatomat.
Csaroda, 1889. Szept. 27.
Teljes tisztelettel

II.
Tek. szerkesztő úr!
Kétéltedem, hogy felszólításának képes legyek kellően megfelelni.
Vénségem szellemi csődömnök előhírnöke — ha nem maga a csőd! —
Tárgyat hiába keresek. Ily kétélyek között sántikáltam ki kapumon, hol két megállapodott kóru círnak párbeszéde lepott meg.
— Komámasszony (mondá az egyik), tudja-e, hogy a gazdag vén Kőrös megbukott? ugy-e meglepő hír az?
— Nem biz az. A ki tudja azt, hogy Kőrös uram négy télen által, három leányt látta el a táncmultságokra drága öltözékekkel, még drágább piperekkal, hogy két fiát adta nevelő intézetbe és ezeknek az ellátására és ruházatára s a halmaz t a k ö n y v e k r e vérg áldozott; közelebb pedig a nevelő intézetbe el és a ki ezen kiadásokat után-számítja, inkább azon csodálkozik, hogy Kőrös ideán vitte! Szegény Kőrös komának, mit a sok kiadás meghagyott, azt vénségének tehetetlensége emésztette meg!
— Igaza van a nagyszonyoknak; a sok kiadás Dárius kincsét is kimeríti. A vénség — a pazarlással vetekedve pusztít!

Ez a párbeszéd legyen mentességem!
En ezen okulva, mint a jó Matyó, midőn szekerre fel ül, „Czo Jesus”-t fohászokodva indítja ő fejtét utra; ha bele Balázs módjára, neki hajtok egy bizonytalan cikkeknek; pipámnak csutoráját ketté rágva keresem, miről írjak!

Gondolatban Thália temploma elé vándorogva, hallom és látom, hogy művészeink — oltár körül sorakoznak.
Hála istennek, letem tárgyat! Az előadó művészetnek gyermekei, Rosciusnak utódai, megérkeztek; az unalmas estétet megrövidítve, szellemi élvezetet nyújtanak. — Kedélyes előadásai magát a Mathusalemi vénséget is felvidítják.

Egyszersmind, a hírlapíróknak az első októbertől májusig terjedő időszakban, a kiméletesebb biztató elbírálásra alkalmat nyújtanak! *)
Legyen az én járásom sánta, nem bánom, én az október 1-én kezdődő új cyclusra sok előfizetőt kívánok, a színészeknek is, a hírlapíróknak is.

*) A nagy műveltségű delnő levele magában is kész csinos, szellemes kis dolgozat! Szerk.
*) A kiméletesebb biztató elbírálásra alkalmat nyújtanak! *) Szerk.
*) A nagy műveltségű delnő levele magában is kész csinos, szellemes kis dolgozat! Szerk.

*) Ugy legyen! A színi ref.

Kinek minő kalapja van, olyanal köszön.
Erre a „Debrecezen” mondhatná, aki nem tud a r a b u s u l, ne írjon arabusul!
Eh bien! Én nyugdíjazásomat halásán megköszönöm! Lesz majd mára is dé! *)
Ezzel végzi levelét, egy kortól elmaradt vén legény.
Debrecezen, szept. 29.
Vay Dániel.

HADD HULLNA EL...

Hadd hullna el az őz virága,
Csak te szeretnél engemet;
Hadd szállna hervadás a tájra,
Csak te id'adnád kezdetet;
S így, kéz a kézben mosolyogva,
Mig a mezőt, erdőt bejáránk:
Hervadt virágokon tapodva,
Mi mindenütt tavaszt találánk!

Jer, jer, szívünknek dobogása,
Hadd verje még fel az avar;
A csüggedő lombok hazája.
Ha minket így lát: újra hajj.
— Mely engem eddig is megértett,
Ha most az erdő, karomom lát:
Felejt, hogy ruhája tépett,
S feléd vigan bölintja lombját.

A falombok levél-kezőkkel,
Mind tapsra kelnek szaporán.
A táj bánatjából kizökken;
Kél suttogás a fák során.
S valami hangos, nagy beszéd lesz,
Bent, elhagyott helyén a mélynek,
Mintha szerelmünk ünnepehez,
Hallelujákat zengenének!...

S míg sűt reánk, egymás szeméből,
Széled verőfényes sugar:
Virág lesz a hulló leveleiből,
Mi rámhajló fejreder száll.
Áldása gyánantán a mennynek?
Avagy menyasszony-koszorúnak?
Hogy addig ők se haljanak meg,
Mig nekem el nem koszorúznak!...

Hadd hullna el az őz virága,
Csak te szeretnél engemet;
Hadd szállna hervadás a tájra,
Csak te id'adnád kezdetet;
S így, kéz a kézben mosolyogva,
Mig a mezőt, erdőt bejáránk:
Hervadt virágokon tapodva,
Mi mindenütt tavaszt találánk!

Szabolcska Mihály.

A sárga rózsza.

— Irta: Olsavszki Lajos. —

„Karl Ritter von Hoven-Luchs k. k. Polizei Rath.” Ez állott a névjegyen annak a hirtelen-zóke, ragyavert s magas, de nem viztasztító külsejű úri embernek, ki a szabadságharc lezajlása után a pest-budai rendőrség egyik kiváló főtisztviselője volt.

Előbb Tyrolban szolgált, az ottani rendőrségnél s még a negyvennyolcas események előtt furdón megismerkedett Kótay Sárkával, nőül vette.

Noha alig töltötte be a huszonnyolczadik évét, Pestre mégis előléptetéssel jött rendőrtanácsosnak. Alapos készlettsége, gyors fel-fogása, megnyerő, sőt szeretetreméltó modora és nagy rendőri tehetsége voltak a pártfogói. Nem szivesen jött Pestre, mert tudta, hogy itt a rendőrség nem csupán nyomozásokat végez, hanem más dolgot is. Jellemes ember lévén s különben is rokonszenvevén a magyarokkal, undorodott attól a más dologtól.

Szerencsésjére olyan osztályban alkalmazták főnökül, a hol csak tolvajokkal, sikkasztókkal és más, nagyon közönséges gonosztevőkkel volt dolga.

Neje tipikus magyar szépség volt, a kit a tanácsos csaknem a rajongásig menő szenvedélytel szeretett s az asszony is egész odaadással viszonzotta ezt a forró érzelmét.

Hoven-Luchs gyakran említette nejeinek, mennyire örül, hogy rá csak a közönséges gonosztevők ügye tartozik.

— Tudod kedvesem, undorodom a politikai kémkedéstől, a politikai kémeket megelégedéssel gyűlölöm: mert nagyon piszkos munkát végeznek.

— Csak azért örülsz? — Kérdezte Sárka gyöngéd hízéggel simulva férjéhez.

— No meg azért is, mert a mostani ügybeosztás mellett nem vagyok kitéve annak, hogy esetleg kötelességemet megszegjem, vagy pedig kötelességemet teljesítve téged idegenítselek el magamtól.

— Te nagy lelki, jellemes ember vagy kedves Károly s én nagyon szeretlek; válaszol Sárka és meghatott öleli meg férjét csókot nyomva annak értelmes homlokára.

— Jó, hogy eszembe jut; folytatja a tanácsos. — Ha tudod, hogy a fivéred hol tartózkodik, értesítsd, hogy jól elrejtse magát. Talán jó lenne külföldre menekülnie; mert már tudják, hogy Pesten van, legközelebb díjat tűznek ki rá. Ezt nem hivatalosan, hanem magán uton tudtam meg; azért mondhatom el neked.

Sárkát e szavakra remegés fogta el s széke karjába kelle kapaszkodnia, hogy el ne bukjak.
— Ne ijedj meg annyira kedvesem biztatá nejt a tanácsos. — Fivéred nagy dolga.
*) Noblesse oblige: így írni pedig noblesse, tehát nincs nyugdíj! Szerk.

gokat művelt ugyan a háboru alatt, de azért később mégis kegyelmet kap a többiekkel együtt. Majd ha a hatalom első dűhe csilapul, fivéred ismét hazajöhet; csak most meneküljön el, de okvetlenül meneküljön.

Mugurevics Szvetozár nagyon jellemzi, hogy sem vagyona, sem foglalkozása nincs, és mégis uri módon költelezik, hogy tetőtől talpig illatszerezi magát, és hogy ajkain örökös mosoly tanyáz. Miadig a legelőkelő körökben forog, mindig szolgálatkész és színházba mindig későn jön.

Egy napon az opera-előadásra ismét későn jön s rendkívül örül, hogy egy jó czimbora szomszédságába jutott a támlás széken. Felvonás közben a czimbora megszólítja.

— Szvetozár, te mindenkit ismeresz; moadjad csak, ki az a gyönyörű hölgy a jobboldali emeleti második páholyban?

— Három vannak.
— A legfiatalabb és legizézőbb.
— Hoven-Luchs rendőrtanácsos neje, született Kótay Sarolta.

— Ugy tudom, hogy nem jár társaságokba; mert sehol sem találkozom vele.
— Ennek az az oka, mert a férje idegen ember itten s a mostani viszonyok között nemcsak állása miatt gyűlölök, hanem azért is, mert osztrák hatalom hozta őt ide.

Kár.
— Micsoda?
— Kár, hogy Sárkával meg nem ismerkedhetem.

— Akarsz vele találkozni? — kérdi Mugurevics impertinens hangsúlyozással.
— Akarok, azaz, hogy szeretnék.

— Négy szem közt, kettecskén? Mi? — kérdi Mugurevics, és visszataszító mosoly jelenik meg ajkain.

— Igen, Igen eszközöld ki és én nagyon meghálalom sziveségedet. — válaszol a czimbora, jobbjával mohón ragadvá meg az illatos Szvetozár jobbját, baljának két ujjával pedig pénzszámlálást mutatva.

Szvetozár édeskés mosoly kíséretében jelentősen hunyorit és folytatja felvilágosításait.

— Holnap délelőtt tíz és tizenegy, vagy délután négy és öt óra között fiakeren várj a kerepesi- és ország-ut sarkán. Előbb azonban szólíts elő valami megbízható embert s küldj el egy kinyitit rózsát a * * utcazi 13-ik számú házba, a második emeletre azzal a meghagyással, hogy adja át Bökének a Hoven-Luchsné szobalányának.

— S aztán? — kérdi a czimbora lázas érdeklődéssel, ahogy Mugurevics elhalgat.
— Aztán? Milyen naiv vagy! Nos, aztán megjelenik a szép asszony s beül a kocsiába.

— Az nem igaz; nem lehet igaz.
— Kérlek, válogasd meg kifejezéseidet; — válaszol a szolgálatkész ur sértődött hangon. — Én jellemes ember vagyok s nem hazudom.

— Ne haragudjál; nagyon izgatott vagyok.
— Nem haragszom. A kocsiad a bakon legyen és viseljen sárga rózsát a kabátján, miről a szép Sárka fölismerje.

— Ugy lesz.
— Tehát holnap délelőtt, vagy délután?
— Délután; mert délig halaszthatlan dolgom van.

A társalgás francia nyelven folyt s a két beszélő folytonosan a gyönyörű tanácsosné páholyára tekintve, gondatlan könnyelműségben nem veszi észre, hogy mögöttük két szemüveges, fekete bajszos és szakállas, megellett kóru férfi ül, a ki egyetlen szavokat sem veszítve el, kezdetben izgatottan mozog, majd később erőszakosan lelküdvé felindulását nyugodtan néz maga elé, mintha a beszédből egyetlen szót sem értene.

A két szemüveges férfi Hoven-Luchs rendőrtanácsos, ki előkelő gonosztevők után kutatva, olyan ügyesen álcázta el magát, hogy az édes anyja sem ismerné meg.

Másnap már délelőtt, pontban tíz óraker kocsit áll meg a kerepesi és országút sarkán. A kocsi kabátján ott van a sárga rózsza s egy másik sárga rózsát pár percczel hamarabb kapott meg Böske, a szobalány.

Sárka csakugyan megjelenik a találkán s félrántva az ajtót, gyorsan a kocsiába lép, mire az elrobbog, még pedig egyenesen a rendőrtanácsos lakására.

Az udvarra érve, a kocsiából előbb Hoven-Luchs száll ki, aztán neje. Sárka arczáról eltűnt minden élet, roskadozva, csaknem félholtan vándorog fel a lépcsőre, férjének kell támogatni, hogy össze ne rogyjon.

Délután ötker ismét másik kocsit jelenik meg a találka helyén; a kocsi színtén sárga rózsát visel. Szvetozár barátja jött el, mitsem tudva a délelőtti eseményekről. A másik sárga rózsát Bökének már elküldte. Nemsokáig kell várakozni; lefátyolozott arczu hölgy száll be s a kocsi elrobbog. E kocsi óvatosan egy másik követi, mely eddig a hatvani-utczában állott s melyben Szvetozár ül. Leskelődni jött, hogy a találka megtörténik-e? Barátja el ne tagadhassa a kikötött jutalmat.

Nyolcz napig ezután sem Szvetozár, sem pedig barátja nem látható; mintha eltűntek volna Pestről.

Kilenczed napon a színházban ismét opera előadás van.

Az egyik baloldali páholyban két fiatal ember ül s beszélget.

— Nézd Tamás, az átellenes páholy még mindig üres; ugy'istszik Sárka ma nem jön el. Pedig amint tudom, nagyon szereti a zenét.

— Igen, de azért sem ma, sem pedig azután nem jön el jó ideig.
— Miért?
— Mert beteg.
— Mi a baja? — Kérdi Elemér.

— Azt Mugurevics Szvetozár és barátja tudnák megmondani a legjobban, kiket nyolcz nap óta ma látok ismét; de azért megne szólítsd őket és ha köszöntenek, ne fogadd a köszöntésöket.

— Miért?
— Mert lehetetlenné vannak téve.
— Hogyan?
— Szvetozárról kislút, hogy politikai kém s valószínűleg a barátja is az.

— Bámulatos; még csak legkisebb gyanum sem támadt ezekre az elegáns urakra. Folytasd csak felvilágosításodat.

— A Sárka bátyja: Kótay Árpád mint honvéd alezredes szolgált a szabadságharcban, körözött ember, kinek az arczképét bitófára szegeztette a hatalom. Mugurevics kifürkészte, hogy Kótay Árpád Pesten lappang s néha erősen elmaszkirozva arczát és alakját, találkozik a nővérel. Mikor azt gyanítja, hogy Hoven Luchs nincs otthon, sárga rózsát küld a nővére szobalányának, ez urnőjének adja át és Sárka elhagyva lakását találkozik bátyjával az előre megállapított helyen.

Tegnap mult egy hete, Szvetozár felbuztatta barátját, hogy küldjön Sárkának sárga rózsát s várja kocsival. A férj ezt valamiképen megtudva, megelőzte őket s ezen az uton hamarabb hivta nejét találkára, aki meg is jelent.

A férj nem is sejtette még ekkor, hogy neje a bátyjával szokott így összejönni; mert Sárka titkolta ezt. Félt hogyha tudatja férjével bátyja tartózkodási helyét, akkor bajba keveri a rendőrtanácsost. Mert ez nem hurocztatja ugyan börtönbe a bátyját; de esetleg a fel-sőbbbség veti börtönre a rendőrtanácsost, ha véletlenül kislút, hogy tudomással bírt az alezredes hollétéről. Otthon azután kiderült minden. A rendőrtanácsos még akkor éjjel elutazott Bécsbe és ott addig járt kelt befolyásos és hatalmas új embereinek, míg kegyelmet kapott sógora: Kótay Árpád részére.

A sárga rózsza története tehát ebben az irányban véget ért. Ha nem szegyélnem szóba állani Mugurevics Szvetozár speli ural és uri czimboraival, igen jó mulatságot szereznek magamnak, megkérdeve tőlök, hogyan ért véget a másik irányban.

— Beszélj?
— Hoven Luchs a saját kelepczejökben fogta meg őket. Mikor a találka helyén vártak, hozzájuk is jött egy lefátyolozott hölgy s be is ült a kocsiába; de az nem Sárka volt. A kocsi egyenesen a rendőrséghez hajtott, a kocsi a spiczli urat és czimboraját mindjárt ott fogták. Hoven Luchs elmondotta illetékes helyen azt is, miképen csalta lepre a két jómódat; sőt még azt sem tagadta el, hogy mig ő Pestre vissza jön, addig — parancsára — ott tartják a jeles urakat a zsebmetszők, betörők, rablók és gyilkosok között. Illetékes helyen jött nevettek a megsértett férj bosszúján és kegyelmet adtak arra is. Még most is elfog a nevetés, ha eszembe jut, hogy ez a két illatos ur nyolcz napig élvezte a legnagyobb gazemberek, a legelvetemedettebb gonosztevők társaságát, a legkorlatozatlanabb közvetlenséggel.

— Ne tégy türelmetlenné s mond meg már valahára hol?
— A legpiszkosabb börtönben.

Szótalány.

— Közli Rassasónim. —

Igy nemzet vagyok én; fordítva uralkodom önmőn.
(Megfejtők neveit közlőjük s kövütké okt. 5-én érdekes olvasmányt sorosolunk ki.)

Utolsó talányunk megfejtését („Kár Rák”) helyesen beküldöttek: B. M. (Budapest), K. Hajdu Lajos (Kisújszállás), Veisz Herman, Br. Dufurtné (Pozsony), ifj. Nagy Gábor, Sz. ré Mészáros Jusztina, Fehér Ottil, N. N., Margit, Kidas Imre, színész (Pozsony), Grün Teréz özv. Legányi Edénés (Göllnicz bányá). Weisz Ignác, Reszó Ida (nyertes), Nagy Evike és Mariska, Manes Helén, Bergér Otto, Gel Béla.

Apró cseprő.

— Ember a talpán. Amerika egy déli képviselője vitába keveredett Wilson elnökkel a kongresszusban s megvető hangon említette, hogy hallotta, miként a tisztelt előtte szóló czipész volt, maradjon tehát a kaptafánál.
— De azt — remélem — nem hallotta soha, felelt Wilson, hogy bárki panaszkodott volna, hogy czipőim nem voltak jók. Bármit csináljak, megszóktam azt jól csinálni, legyen az czipő, vagy jelentés.

A bennünket szerető szív oly kincs, a melyet akkor sem szabad megvetnünk, ha minden szív a lábaink elé repülne.
Spieihagen.

Ismeretlünk, itéletlünk korlátolt, és mégis büntetlünk, mintha csálhatatlanok volnánk.
Kölcsel F.

Aki az adósságait felejteti, az gazdagszik.
Franczic Kősm.

Szavassbör hadríg 20 frttól 35 frtig.

DEBRECZENI HELYI VASUT részvénytársaság.

Városi idő

MENETREND

Vasuti idő 10 percczel késik.

Ervényes 1889. Október 1-től.

A m. kir. államvasutótól — a nagyerdői fürdőházig.

Indul a vonat:	Vonatszám.																			
	1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39
Erkezik a vonat																				
Miskolcra																				
P.-Ladányról																				
Szathmárról																				
Nánásról																				
M. áll. vasutól																				
Kisv.-Ispotály u.	6 25	7 23	8 20	8 55	9 30	10 05	10 40	11 15	11 45	12 20	2 20	2 55	3 42	4 10	4 45	5 20	6 25	7 30	9 21	9 48
Európa	6 31	7 29	8 27	9 02	9 37	10 12	10 47	11 21	11 52	12 27	2 27	3 02	3 48	4 14	4 49	5 24	6 29	7 34	9 24	9 51
Megyeház	6 33	7 31	8 29	9 04	9 39	10 14	10 49	11 23	11 54	12 29	2 29	3 04	3 50	4 16	4 51	5 26	6 31	7 36	9 26	9 53
Hungária	6 34	7 32	8 30	9 05	9 40	10 15	10 50	11 24	11 55	12 30	2 30	3 05	3 51	4 17	4 52	5 27	6 32	7 37	9 27	9 54
Kistemplom	6 35	7 33	8 31	9 06	9 41	10 16	10 51	11 25	11 56	12 31	2 31	3 06	3 52	4 18	4 53	5 28	6 33	7 38	9 28	9 55
„Bika” szálloda	6 36	7 34	8 32	9 07	9 42	10 17	10 52	11 26	11 57	12 32	2 32	3 07	3 53	4 19	4 54	5 29	6 34	7 39	9 29	9 56
Csokonai szobor	6 37	7 35	8 33	9 08	9 43	10 18	10 53	11 27	11 58	12 33	2 33	3 08	3 54	4 20	4 55	5 30	6 35	7 40	9 30	9 57
Egymalom utca	6 39	7 37	8 35	9 10	9 45	10 20	10 55	11 29	12 00	12 35	2 35	3 10	3 56	4 22	4 57	5 32	6 37	7 42	9 32	9 59
Honvéd laktanya	6 41	7 39	8 37	9 12	9 47	10 22	10 57	11 31	12 02	12 37	2 37	3 12	3 58	4 24	4 59	5 34	6 39	7 44	9 34	10 01
Gözm.-Margit-f.	6 44	7 42	8 40	9 15	9 50	10 25	11 00	11 34	12 05	12 40	2 40	3 15	4 01	4 27	5 02	5 37	6 42	7 47	9 37	10 04
Nagyerdő érkezik:	6 46	7 44	8 42	9 17	9 52	10 27	11 02	11 36	12 07	12 42	2 42	3 17	4 03	4 29	5 04	5 39	6 44	7 49	9 39	10 06
	6 51	7 49	8 47	9 22	9 57	10 32	11 07	11 41	12 12	12 47	2 47	3 22	4 08	4 34	5 09	5 44	6 49	7 54	9 44	10 11

A nagyerdői fürdőháztól — a m. kir. államvasutig.

Indul a vonat:	Vonatszám.																			
	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40
Nagyerdői	6 51	7 49	8 47	9 22	9 57	10 32	11 07	11 41	12 12	12 47	2 47	3 22	4 08	4 34	5 09	5 44	6 49	7 54	9 44	10 11
Gözm.-Margit-f.	7 00	7 58	8 56	9 31	10 06	10 41	11 15	11 49	12 20	12 55	2 55	3 30	4 16	4 42	5 17	5 52	6 57	8 02	9 52	10 19
Honvéd laktanya	7 02	8 00	8 58	9 33	10 08	10 43	11 17	11 51	12 22	12 57	2 57	3 32	4 18	4 44	5 19	5 54	6 59	8 04	9 54	10 21
Egymalom u. csa	7 03	8 01	8 59	9 34	10 09	10 44	11 18	11 52	12 23	12 58	2 58	3 33	4 19	4 45	5 20	5 55	7 00	8 05	9 55	10 22
Csokonai szobor	7 07	8 05	9 03	9 38	10 13	10 48	11 22	11 56	12 27	13 02	3 02	3 37	4 23	4 49	5 24	5 59	7 04	8 09	9 59	10 26
„Bika” szálloda	7 10	8 08	9 06	9 41	10 16	10 51	11 25	11 59	12 30	13 05	3 05	3 40	4 26	4 52	5 27	6 02	7 07	8 12	10 02	10 29
Kistemplom	7 11	8 09	9 07	9 42	10 17	10 52	11 26	12 00	12 31	13 06	3 06	3 41	4 27	4 53	5 28	6 03	7 08	8 13	10 03	10 30
Hungária	7 12	8 10	9 08	9 43	10 18	10 53	11 27	12 01	12 32	13 07	3 07	3 42	4 28	4 54	5 29	6 04	7 09	8 14	10 04	10 31
Megyeház	7 13	8 11	9 09	9 44	10 19	10 54	11 28	12 02	12 33	13 08	3 08	3 43	4 29	4 55	5 30	6 05	7 10	8 15	10 05	10 32
Európa	7 15	8 13	9 11	9 46	10 21	10 56	11 30	12 04	12 35	13 10	3 10	3 45	4 31	4 57	5 32	6 07	7 12	8 17	10 07	10 34
Kisv.-Ispotály u.	7 18	8 16	9 14	9 49	10 24	10 59	11 33	12 07	12 38	13 13	3 13	3 48	4 34	5 00	5 35	6 10	7 15	8 20	10 10	10 37
M. á. v. érkezik	7 18	8 16	9 14	9 49	10 24	10 59	11 33	12 07	12 38	13 13	3 13	3 48	4 34	5 00	5 35	6 10	7 15	8 20	10 10	10 37
Indul a vonat	7 21	8 19	9 17	9 52	10 27	11 02	11 36	12 10	12 41	13 16	3 16	3 51	4 37	5 03	5 38	6 13	7 18	8 23	10 13	10 40
Miskolcra felé																				
P.-Ladány felé																				
Szathmár felé																				
Nánás felé																				

Óvja meg lovait a nedvesség és hideg ellen!

Főraktára
az első és nagy
LÓTAKAROKNAK
a gyár küldi az 5 igen szilárd, tartósan kidőzött, nehéz,
masszív lótakarót, a következő bámulatos olcsó áron:
első minőségű lótakaró
190 cmtr. hosszú, 150 cmtr. széles, szürke alj, pal és élénk
színi szegélyvel, vastag és meleg, 1 drb csupán
1 frt 50 kr.

Elegáns, kénsárga vagy szürke bérkocsi-takaró

négyszeres fekete sárga, vagy kék-piros szegélyvel, körülbelül 2 méter hosszú és 1 1/2 méter széles, darabja csupán

2 frt 50 kr.

Pompás urasági kocsi-takarók,

mint pompás szőnyeg is használható. Darabja csak:

3 frt 50 kr.

ELISMERŐ LEVELK SZÁZAI:

„Küldjön a század számára lehető gyorsasággal még 10 drb kénsárga lótakarót, darabját 2 frt 80 kr-ért, mint előbb.”

A Ferenc József nevű vi. elő. cs. kir. 4-ik számú uhlánus ezred 7-ik százada.
Küldeték azonnal minden helyre, postán, vasuton vagy hajón, után-étel vagy az összeg beki-
dése mellett. Cím: **Lótakarók gyári raktára RAUSCHER**
ÖDÖN BÉCS, Welssgärber Nro 36.

IGEN FONTOS AZ ANYÁKNAK!

Az anyatejet teljesen helyette ita a Bécsben szelítében használt és kedvelt

Első bécsi gyermek-tápláló liszt,

feltalálója: **Giacomelli Ferencz, Bécsben,**

az osztrák-magyar és olasz királyi szab. dalom. valamint az ezüst érem tulajdonosa.

E tápszer vetekedik a legtáplálóbb tej-l, a legáplálóbb csont- és vérvéző anyagoktól tar. almazza, erősíti a fogakat, teljesen helyettesíti az anyatejet, könnyen eltartható, mint ez, éppen azért csaknem minden klinikán alkalmazásban van és a legpásztaltabb orv. o. által a legmelegebben ajánlatik. E-n egyetlen tápszer-ár, mely a többi gyermek- és üdülő tápszer-készítménye: messze felülmúlja, oly ócsó hogy bárki-k is módjában áll azt megszerezni. Egy nagy edény ára 1 frt, kis edényé 45 kr, használati utasítással együtt.

Valódi hamisítatlan

Zabliszt és gersli-kivonat

a legerősebb levelek készítésére, minden háztartás számára, könnyen eltartható, olvadékon és szerföltött tápláló. A mellett, hogy igen hamar készíthető, az ára oly ócsó, hogy egy családól so lenne szabad hiányoznia. Használati utasításal 1 próba-doboz zabliszt 12 kr, nagy doboz 40 kr és az ép oly k dvelt gersli kivonattól egy próba doboz 10 kr, nagy doboz 30 kr.

Kaphatók Dr. Rothschnek Emil gyógyszer árúban és Riekl József Antal kereskedésében Debreczenben.

GYÖRI IGNÁCZ

Fehérnemű női és férfi divat,
pipere rövidáru és kézimunka
raktára.

Főtér a „Bika” szállodával szemben.

Ajánl a legjobb őszi és téli női triko derekokat, gyermek Triko és berlini ruháskák fia triko öltönyök és sapkák.

Valódi Jäeger áruk

Nők, férfiak és gyermekek részére.

A legjobb minőségű téli pamutok
Imperial, Jäeger, Jaspá és Vénusz
minden színben.

Nagy választék

férfi, női és gyermek harisnyákban

HIRDETMÉNY.

A nádudvari közbirtokosság által közhírré tétetik, miszerint Nádudvar község házánál f. hó 29-én d. e. 11 órakor a „Szarvas fogadó,” az „Alig álló,” a „Caillagos” kocsmák helyiségei árverés útján 1890 január 1-től számított egy évre bérbe fognak adni, melyre az árverelni kívánók ezennel meghívattak.

Feltételek:

- Kikiáltási ár:
 - Szarvas fogadóra . . . 250 frt.
 - Csillagosra 20 frt.
 - Aligállóra 30 frt.
- Bánatpénzül a kikiáltási ár 10% fizetendő be.
- A bérösszeg évnegyedes előleges egyenlő részletekben leendő fizetendő.

Nádudvar, szept. 26. 1889.

Fischbein Ignác
birt. igazgató.

ÚJ KOCSIGYÁR!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy Miskolcra tör-
tént Átköltözé-em folytán itt Debreczenben, Czegléd-utcán, az új templom köze-
lében 2579. sz. a házamnál

kovács, nyerges (szatler) és kerékgyártó műhelyt

Állítottam fel, a hol már is arany és ezüst érmekkel kitüntetett, s a magas kor-
mány által középszerűen jutalmazott több rendbeli készletben levő, ruganyos, rugany-
 nélkül, fodeles, iedél nélküli kocsimokat, tekintettel helyiségem szűk voltára,
jótállás mellett, lehető legolcsóbban elárulom.

Továbbá felvállalok e szakmába vágó mindenféle

kerékgyártó, kovács, nyerges (szatler) és fényező munkákat,
azon esetre pedig, ha készletben levő kocsimaim megfelelőek nem volnaak, megren-
delés folytán akár helyben, akár vidékre bármily alakban, gyorsan és olcsón, ki-
vánat szerint készítek.

Ezek mellett még egészséges és beteg patájú lovaknak rendes vasalását,
felügyelet alatt, felvállalok, nemkülönben mindenféle műpatkókkal ellátom, mert
mint első osztályu okleveles állatorvos bírok olyan ajánló-levéllel is, melyet Ó. cs.
és kir. fensége, Albrecht főherceg lovainak huzamosabb ideig való vasalásáért
nyertem.

Végre a nagy gazdálkodó közönség részére mindenféle kovács és kerék-
gyártó munkákat a legolcsóbban és leggyorsabban készítek.

A nagyérdemű közönségnek becses pártfogását kérve, maradok

tisztelettel

Kolonics Lajos,

kocsigyáros és okleveles állatorvos.

A kinek

egy kötvényre van szüksége

arra nére, hogy az egy kölcsönre alapul szolgál-
jon, mint családjának biztosítására, vagy mint vis-
szagazdálkodásra a kapott hozományok, vagy mint
eludósodott ház- és ingatlan birtokosok vagyoni
viszonyainak rendezésére, továbbá pedig azon egyé-
nekek, kik életükben semmi fölyő tőkét nem ha-
gyományozhattak, végül mint tőke alapot házassá-
gou kívüli gyermekek, vagy második házasságból
származó gyermekek egyenjogúsítására, habár a
biztosítandó egyének életük 60-ik évét is átletétek
(66-ik évig), ezt azonnal elérhetik, leggyorsabban
egy biztosítási-kötvényt által, minden kedvező felté-
tel mellett, b. cs. d. t. és tisztességes módon itt,
vagy a vidéken. A legszigorubb titoktartás bizto-
sítva van. — Felvilágosítások — díjtalanul — sze-
reztetőik naponta 2-5 óra közt Klein biztosítási
főfelügyelőnél.
Bécs, I. Kohlmeßergass 7, 4-ik emelet.

A brüsszeli 1888-ik évi nagy nemzetközi kiállítás
alkalmával ötmintával kitüntetett.

Férfiak számára

Szenzációs találmány!

Dr. Borsodi cs. kir. szabadalmazott villanyos fémlapja, kipróbálva és jutalmazva, gyengeség ellen használható, mert ez az elyngült idegeket erősíti s ifju erőt önt beléjük. Felállításá igen kellemes, s csupán a fémlap éssre nem vehető hordása a tes-
ten is elég arra, hogy az eredmény elérjék.
Árak: I. oszt. 55 frt, II. oszt. 40 frt, III. oszt. 30 frt.

A cs. kir. villanyos fémlapok raktára (Dr. Borsodi szabadalma.) Bécs, I. Weinburg-utca, Nr. 9.
Kimerítő használati utasítás 50 kr-ért küldetik.